

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. XXIII. Adulterium David & homicidium patrat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

quimus in jus omnium populorum, cum Legati ubique gentium inviolabiles & sacrosancti habeantur? Quicumque Principibus a consiliis sunt, id unice spectent, ex aequo & bono suadere, affectibus privatis ac commodis longissime seponis. Utilitas publica & conscientia propria, his summe curanda. Sunt, quae speciem utilitatis publicae praeferrant, sed quia eis conscientia refragatur, aliud statuendum. Vbi autem privata spectantur commodata, ibi praesultor & choragus est affectus. Expertus id Roboamus rex, qui senatores juvenes, clavo in expertos & fatuos secutus, ex uno regno fecit duo, alterumque perdidit. Expertus id Alishorus, qui Ammonum maximè dotatum minimè fidelem comperit. Eam ob causam Esther candidissime: *Auris principum, inquit, simplices, & ex sua natura àlios estimantes callidà fraude decipiunt. Quae res & ex veteribus praesentatur historiis, & ex his, quae geruntur quotidie, quomodo malis quorundam suggestionibus regum studia depraventur. Expertus hoc & Hanon rex juvenis, in quem illud Ecclesiastae pronunciatum: Vbi tibi terra, cuius rex puer est. Nimirum Syracidà teste, Quasi pectoris est civitatis, tales & inhabitantes in eà. Rex insipiens perdet populum suum. Quod Hanon tam stupidus, non ad eò accusandus, sed quòd tam credulus. Facillimè illi fuisset deprehendere suos stare à partibus, & è vitioso loqui affectu, idcirco alii etiam super eà re fuissent interrogandi; An aequum sit Legatos tali ignominia notare. Nil horum, sed prout dictabat impetus, ita agebatur. Perge igitur, perge, mi puer rex, damno tuo doceberis.*

Hic nostrum quisvis videat, quantum sit malum, suspicio & temerarium iudicium. De Legatis David temerè dicebatur: Sunt exploratores. Quibus, obsecro, argumentis, quibus infidus hoc affirmatur? Num id constat, an solis incoerentiae spargitur rumoribus? Quòd si hos timetis, legationem admittite, sed gladium circumspicite. Suspicio & temerarium iudicium principia rerum pessima, peccatis grandibus nos involvunt. Quanti non dederunt locum timori, aut livori, & dederunt suspitioni. Heli sacerdos cetera non improbus, suspicione tamen & iudicio temerario in super atque calumnia in Annam feminam sanctam, censor iniquus fuit. Verè quod Itali dicunt, respectus, suspicio, & despectus, everunt mundum. *

§. III.

Temerarius hic respectus Legatorum, quam grandi fenore fuit repensus! Regum Chronicon testatur: Videntes autem filii Ammon, quòd injuriam fecissent David, tam Hanon, quam reliquus populus, miserunt mille talenta argenti, ut conducerent sibi de Mesopotamia & de Syria Maacha, & de Sobà currus & equites. Haec prima peccati poena, tres auri milliones * ad initium belli uno velut jactu consumpti. Tanti haec irrisio & ludus stetit. His sumptibus Ammonitae triginta tria millia militem collegerunt. At David misit Ioabum Imperatorem suum, qui pane melior seipso, cum Abisai fratre rem praclare gessit. Neque enim prudenter tantum, sed etiam contra quam solebat, religiosè: *Esto vir fortis, inquit, & pugnemus pro populo nostro, & civitate Dei nostri. Dominus autem faciet, quia bonum est in conspectu suo.* Ad primum verò congressum Syri sunt fugati. Ammonitae fugam Syrorum cernentes, mox & ipsi certatim fugere coeperunt. Ita victor rediit Ioabus. Syri resumptis animis velut jam fortius acturi, non multo post tempore in aciem redierunt cum rege Adarezere, qui castrorum Praefectum habuit Sobachum, Vniversus Syrorum & Ammonitarum exercitus centum & triginta octo millia militum completebatur, praeter septingentos currus, seu septem millia armato-

rum, qui è curribus pugnabant. Contra hunc tam immentum exercitum David Israëlis populum omnem sub signa evocavit ad praedium, & transmisso Iordanè, felicissimè confluxit cum hoste. Nam unico hoc congressu octoginta septem millia virorum è Syris & Ammonitis interfecit, ipso etiam Imperatore Sobacho caelo.

Videte, obsecro, in quantas lacrymas mutatus sit risus! Ita luerunt Ammonitae irrisum, quo Legatos dimiserant. Tres auri milliones in bellum expensi, Congressu primo omnes in fugam acti, altero supra octoginta millia hominum mactati. An non insigniter puniti? Sed & plura sunt passii, quod suo loco dicemus. Ite nunc confidite stulti, & illudite Hebraeo regi: in vestrum recidit caput hic lusus.

Hoc certò sciamus, qui alteri illudit, sinum suum conspuat. *Uias clamat: Va qui spernis, nomen & ipse spernis. Isa. 33. n. 17. Cum fatigatus deseris contemere, contemneris. Minatur & Salomon: Parata sunt derisoribus iudicia. Quis caveat vel illum hominem contemnere: ultio-rem nimis robitum & irrisorem sentiet Deum. Quisquis autem cavere cupit hoc vitii genus, cum primis caveat humanæ gentis impetus maximas, suspicionem, temerarium iudicium, affectus vitiosos, & similes illis impetus. Qui malè suspicatur, in temerarium iudicium facillimè prolabitur; qui temerè iudicat, pravos affectus cumulat, hinc impetus furiosi, hinc lerna malorum. Ita diabolus, cum scelorum principi non obstitit, flagitiorum longissimam necit catenam. Repeto: Respectus, suspicio, & despectus everunt orbem.*

CAPVT XXIII.

Adulterium David & homicidium patris.

Cum Augustino hic exordiar: Dicam ergo, non quod volo, sed quod cogor; dicam non exhortans ad imitationem, sed instruens ad timorem. Post tot illustres victorias David parum civiles egit gratias; à seipso suaque virtute degeneravit turpissimè. Quia verò Deus tam insignis artifex est, ut è plumbo eliquare aurum, è malo possit educere bonum, hic ipse Davidis lapsus plurimum nobis profuit, quem idcirco Deus voluit Orbi patefcere. Rem gestam brevi complectar. David rex à pomeridiano somno in solarium ascendit, otiosus & curiosus obambulando diem fregit. Hic feminam palatini famuli lavantem vidit. Iudæis assidue lavationes in usu erant, pleuraeque legibus iustae. Hic autem unicus curiosior in alienum hortum prospectus, in peccata lethalia complura, regem sanctissimum traxit, coram Orbe & Angelis pudescit. Siquidem è curioso illo oculorum otio ingens nata est tentatio, quam David potuisset, & verò etiam debuisset vincere. Sed heu! tot urbium expugnator, tot gentium victor & dominor, à libidine se vinci passus, fecit quod caro & diabolus suggestit. Ut autem commissum scelus, & quae sequi solent infamia tegetetur, Vriam rex è bello ad se vocavit eumque varia per speciem interrogans, hoc unicum laboravit, ut eum ad conveniendam uxorem mitteret. Vriam generosum militem non decere ratus, belli tempore ad conjugis blandimenta divertere, domi suae pernoctare noluit, sed inter praetoriam cohortem noctes singulas exegit. Rex non desisteret, sed urgere hominem & humanissimè monere, rediret domum, uxorem conviferet, quietum tandem somnum domi suae caperet; insuper è regia mensam misit ferula domi fruenta, imò Vriam ad mensam suam adhibuit eumque epulis & vino probè sepelivit. Sed Vriam, quid rerum ageretur, ignarus, quanto magis

Esther c. 16. v. 6.

Ecclesi. c. 10. v. 16.

Ecclesi. c. 10. v. 2. 3.

* Sospetti, respetti, è de spetti guastano el mondo. Alit. El respetto, el de spetto, el suspetto guastano el mundo.

3. Hic contemptus grandi fenore repensus.

* Tricescentena millia aureorum.

2. Reg. c. 10. v. 12. & 1. Paral. c. 19. v. 13.

Cur Deus sit... Deum... David... Deo... Quid... Deo... hoc... veatur.

Duple... p... c...

Adulterium David & homicidium patris.

Ejus causi...

Ad id te... gendum... astutis &... artificum.

magis urgebatur, ut domum rediret, tantò minus ibat, ne scilicet mollis & ignavus miles aut uxorius haberetur. Vbi rex vidit omnem humanitatis conatum frustra esse, & ita denique patefaciendum scelus, confilium inivit cruentum, epistolium misit Ioaobo Imperatori suo, Vriam in aciei fronte collocaret, ubi certissimum immineret periculum. Factum. Vrias è medio sublatus. Hoc imperio David non unum sed plura commisit homicidia. Sed horum nihil curat libidò. Atque hic viri tam sancti tam gravis lapsus, complura hoc loco dissertanda suggerit. 1. Cur Deus Davidem ita labi permisit, ut id omnes scirent. 2. Occasiones lapsus. 3. Vitiòrum catena explicanda. 4. Quid in tali lapsu deterrimè. 5. Quàm grave scelus sit adulterium, hoc capite dicendum.

§. I.

Permisit Deus tam sanctum vatem in hac de causa incidere, ut Dei iustitia simul, & misericordia in tali viro potentiùs elucerent. *Universe via Domini Misericordia & Veritas. Misericordia & iudicium dabitur tibi Domine.* Deinde voluit Deus, ut sciremus è talibus delictis sanctissimos etiam hos viros fuisse non tantùm homines, sed imitabiles; atque ut ejusmodi foediores lapsus non solum averfarentur, sed omnes etiam peccandi occasiones fugeremus. Nam qui amat periculum, in illo peribit. Hic nos Augustinus erudiens: *Non sit delectatio Minorum*, inquit, *lapsus Majorum, sed sit casus majorum, tremor minorum.* Præterea hic etiam maximorum columnarum ruinis, virorum tam sanctorum flagitiosis casibus erudire nos voluit Deus, ne noxis talibus contractis animum desponderemus, & verum resipiscendi modum disceremus. Augustinus hic geminam præceptionem instillans: *Audiant, inquit, qui non ceciderunt, ut non cadant; audiant, qui ceciderunt, ut surgant.* Peccatum cum desperatione cæta mors Multi cadere volunt cum David, & nolunt surgere, cum David. Non ergo cadent exemplum propositum est, sed, si cecideris, resurgendi. Attende, ne cadas.

II. Priùs aliquis lapsat, quàm in peccatum penitus corruat. Ad prolapsionem hanc variæ sunt opportunitates. 1. Somnus pomeridianus, præsertim in molli lectulo vocatus. Accidit, ut surgeret David de stratu suo post meridiem. Somnus in stragulo pomeridianus vitiosæ consuetudinis pronubus. Meridiano corpori valde noxia, ut scholæ medicorum docent: nisi aliud exigat consuetudo, aut regionis ratio. Atque ut cibus & potus extra prandium cenamque sumptus officit, ita somnus non suo tempore admiffus incommodat, mollioris animi, & deliciis fracti argumentum. Invitum ab hoc somno vinci non ad eò turpe, illum ultro accersere, & ad eum se componere, planè damnandum. 2. Otium, alter ad vitia pronubus: Deambulabat David in solario domus regis & nihil serii meditabatur. Otium Bernardo rimosa navis, quæ ob neglectum nautarum, sensim haurit aquam, & demum mergit. Onum Laurentio Iustiano, stagnans palus est, plena sordidis bestiolis. Quisquis otiosus est, brevi & vitiosus erit. Iners otium, magister vitiòrum felicissimus. Malus esse compendio disces, modò incipias otiosus esse. Davidi proxeneta fuit otium ad flagitium non unum. 3. Oculi curiosi, emissitii ductores ad vitia certissimi. David vidit mulierem se lavantem. Hic Chrysofomus præclare monet: *Audiant curiosi; aperuit in vano oculos, & suscepit sagitta iutum.* Oculis curiosus potentissima fax tam sedis incendii. Inverecundi oculi & verecunda mens, magnum in Orbe prodigium, vix usquam reperiendum. Nemo dicat pudicum se habere animum, nisi & pudicos, cautos, castos habeat oculos; si oculi vagi, volantes,

Tom II.

A emissitii sint, & velut seductæ columbæ columbarium alienum subeant, cor inquietum protinus sequetur. Quod Ezechiel Propheta dixit: *Oculos eorum fornicantes, cor eorum fornicans, & recedens à Deo committatur.* Idcirco Iobus: *Perigi sedus, inquit, cum oculis meis, ut ne cogitarem quidem de Virgine.* Nam quod Cleomens Alexandrinus asserit, Vitiosus amoris principium est. Eosdem oculorum naevos commonstrans Petrus: *Oculos, inquit, habentes plures ad alteri & ineffabilis delicti.* Oculos quàm cautissimè custodiat, qui mentem cupit custoditam.

III. Mirabilis inter vitia cohesio, & velut catena Agmen in Davidem duxit otium. Mox adfuit curiositas humanæ gentis vitium. Hoc infecutum est cordis adulterium. Huic proximum ipsam adulterii flagitium. Insuper Vrias redditus est ebrius. Dein per epistolam infamatus, brevi & occisus. Inde contractum cum adulterâ connubium, hanc penique criminum catenam secuta offensio & exemplum pessimum aulae, civitati, toti regno proditum. Ab hoc multiplici facinore vitiosus est David induari & lapidescere, & inde non tam Deum, quàm infamiae fetorem toto regno spargendum metuere. Hinc in omnem se partem flexit, ut hanc sceleris notam sic aboleret, ne in vulgus emanaret. 1. Vriam vocavit, quasi de rebus bellicis interrogaturus, *Quæ sit via, quàm rectè ageret Iob & populus, & quomodo administraretur bellum?* Reipsa, totus in eo erat, ut Vriam domum amandaret. Hinc ille voces tam humaniter inculcatæ: *Vade in domum tuam, & lava pedes tuos, quiete ac bonis perfruere. Secutusque est eum cibus regis.* At Vrias propositi tenax, & ignarus hoc unum agi, ut domum rediret, inter regium satellitium, legionem Cerethi & Phlethi excubavit. At David in suo suavi comitate urgens: *Nunquid non de via venisti? ait, quare non descendisti in domum tuam?* Cui Vrias: *Supremus Dux belli Dominus meus Iob, & Arca Dei sub pellibus, procul à calcitris, & extra delicias habitant, sed & aliis generosis Ducibus ac militibus terra lectus est, & ego unus cæteris effeminatior ad uxorias delicias secedam, & somnum lecto fulciam? Per salutem tuam, & per salutem animæ meæ non faciam rem hanc.* O mi Vria, hæc militaris generositas exitio tibi erit! Sed unum adhuc arietem huic viro admovendum censuit David, ut quem sermones blandissimi non potuerunt domum ablegare, saltem expugnarent pocula. Ergo eum vocavit, ut comederet coram se, & biberet, & inebriavit eum: *qui egressus vespere dormivit in stratu suo cum servis domini sui, & in domum suam non descendit.* O pravum Davidis consilium! necavit Vriam, antequam necaret, priùs ebrietate, dein gladio. Diserte hic Augustinus: *Qui alterum cogit, ut se bibendo inebriet, inquit, minus malum erat, si carnem ejus gladio vulneraret, quàm animam ejus per ebrietatem necaret.* Sed neque hoc stratagemate Vrias percelli potuit, ut domum suam ab alicuius excubiis secederet, tametsi plures aliæ castelle ad id eum instigarent. Cogitandum venerat: *Quid dicet uxor mariti, odium interpretabitur abnoctationem tam contumacem; me sui oblitum causabitur, cum ab eâ jam quatuor mensibus absim. Num conjuge penitus insalutatâ redeam in castra? Nòrunt Superi, quando in Hierusalem simus reversuri: quid verò commilitones dicent, quàm nullus sim paterfamilias, qui rem domesticam tam nihili ducam? Quid dicet focer meus, & mei cognati? His omnibus spretis Vrias rerum inscius à suâ domo abnoctavit constantissimè. Quis hic, obsecro, non videat sublimiore ista consilio gesta? Quis luculentum Dei iudicium in Davidem non reprehendat? Astutior fuit Davide sapientia divina: Deus est, Iobo teste, qui apprehendit sapientes in astutiâ eorum.* Ergo Deus voluit crimen Davidis

Bbb

non

Causa quod dicitur

Cor Deus ta... Davidem... Augustinus...

Duplex perceptio

Occasio... lapsus... prima...

Secunda

Tertia... Chrysim... 150.

3. Vitiòrum catena

Agus Davidis ut tegeret peccatum.

Primus. de rebus bellicis interrogaturus, Quæ sit via, quàm rectè ageret Iob & populus, & quomodo administraretur bellum?

Secundus.

Tertius.

Quartus.

Ibid. v. 13.

Aug. 10m.

10. ferm.

231. de tem. pore.

Iob. 5. v. 13. & 1. ad Cor. 3. v. 19.

non abscondi, sed detegi ac publici iudicijque è singu-
lari gratia.

Quæritus. Quando igitur David frustra omnia tentari animo
advertit, Iobabo duci epistolam scripsit his imperiis:
2. Reg. c. 11. Ponite Vriam ex adverso belli ubi fortissimum est prælium,
& derelinquite eum, ut percussus cæteat. Epistolam, inquit
Chrysofostomus, ferebat plenam sanguine, quidem suo,
1. in ps. 50. ita ut coactus fuerit fidei mortis fieri minister. Hac au-
tem epistolâ prius infamatus est miser Vrias, quam
Vrias fuit
sua: mortis
minister.

Vrias fuit sua: mortis minister. Vrias fuit sua: mortis minister. Vrias fuit sua: mortis minister.

David cum adulterâ jungit conubium. David cum adulterâ jungit conubium. David cum adulterâ jungit conubium.

2. Reg. c. 12. Catena & annuli à Davide è pluribus flagitiis al-
ligati. Catena & annuli à Davide è pluribus flagitiis al-
ligati. Catena & annuli à Davide è pluribus flagitiis al-
ligati.

1. Sa. c. 18. v. 6. & 9. Quid in tali lapsu deterrimum. Quid in tali lapsu deterrimum. Quid in tali lapsu deterrimum.

Ecl. c. 3. v. 29. Idem c. 2. v. 1. & c. 5. v. 5. Libido omnem pudorem & prudentiam exterminat. Libido omnem pudorem & prudentiam exterminat.

2. Reg. c. 11. v. 24. Ibid. v. 25. Libido omnem pudorem & prudentiam exterminat. Libido omnem pudorem & prudentiam exterminat.

A miscentis: Libido excæcat, efferat, dementat, præcipitat. Hoc Chrysofostomus expendens: In ipsum, inquit, peccati barbarum præcipitatus est David, sed cæcis surrexit. Adulterium & homicidium non repetit; nec adjecit peccatum super peccatum.

V. Adulterii gravitas. Adulterium tam grave peccatum est, ut lobus pudicâ conscientia dixerit: grave sit si deceptum est cor meum super muliere, hoc enim nefas est adulterii & iniquitas maxima. Ignis est usque ad perditionem devorans, & omnia eradicans genimina. Homicidium Augustino teste, adulterii fructus. Siracides affirmativè pronuntiat: Omnis homo, qui transgreditur lectum suum, contemnens dicit: Quis me videt? tenebra circumdant me, & parietes cooperiunt me, & nemo circumspicit me, quem veror? Delictorum meorum non memorabitur Altissimus. Et non intelligit, quoniam omnia videt oculus illius, quoniam expellit à se timorem Dei hujusmodi: hominis timor, & oculi hominum timorem non cognovit, quoniam oculi Domini multo plus lucidiores sunt super solem, circumspicientes omnes vias hominum & profundum abyssi, & hominum corda intuentes in absconditas partes. Et erit dedecus omnibus, eo quod non intellexerit timorem Domini. Sic & mulier omnis relinquens virum suum, & statuens hereditatem ex alieno matrimonio, Primò enim in lege Altissimi incredibilis fuit; secundo virum suum dereliquit; tercio in adulterio fornicata est: dedecus illius, non debetur. Adulterium, inquit Ambrosius, feris etiam ac barbaris detestabile. Adulterium vel ipsæ bestie detestantur, & inter se acerbe vindicant. Omni ævo hoc flagitium Deus abominatus est. Cum natura etiamnum leges dicitaret ante promulgatum decalogum, adulterii supplicium mors fuit, & quidem mors in flammis subeunda. Hanc sententiam Iudas in Thamar nurum suam dixit: Producite eam, ut comburatur. Si sæculò tam rudi adulterium tam serio punitum, quid faciendum lege clarissimâ jam latâ. Non machaberis? Hebræis certè legibus etiamnum Christi ævo tam adulteri quàm adulteræ lapidibus obrui jubebantur. Arabes, Parthi, aliæque nationes edictum in adulteros cum poenâ & iudicio prescripserunt & sanxerunt capite. Prisci Saxones tam moechum, quàm moecham aut laqueo aut flammis necarunt. E Romanis Imperatoribus aliquot sub poenâ capitis adulterium veterunt.

Nunc locis plurimis connivet virtus blandimentis sopita: adulteria passim committuntur impunè; magistratus cessant, neque hanc reipublicæ pestem poenis coercerent, aut tantum levioribus. Gravissimum supplicii genus est, luere marsupio. Ita immanè crevit & roboratur hoc flagitium. Quod Oseas gravissimè questus: Homicidium, inquit, & furtum, & adulterium inundaverunt. Severas rationes exigit Deus ab iis, qui lucem hanc alunt connivendo. In ipsos adulteros jam lata est sententia, & à Paulo promulgata: Neque fornicarii, neque idolis servientes, neque adulteri regnum Dei possidebunt. Libanius dicitur Philosophus. Vndè nam, inquit, putas tam crebra audacter committi adulteria? Nonne ex eo, quod adulteri è iudiciis tam facile absolvantur? Discrimen legum statuens Hieronymus: Aliæ sunt, inquit, leges Cæsarium, aliæ Christi, aliud Papinianus; aliud Deus nobis præcepit. Sic foran mollior humanarum explicatio, divinarum nimis quam exacta est: quoniam qui vilia agunt, regnâ Dei non consequentur.

Balduinus Flandriæ Toparcha, ex hoc Constantinopolis Imperator, quod Nicetas narrat, tantis odiis persecutus est adulterii flagitium, ut quavis hebdomade per præconem bis publicè proclamari iussit: Ne quis in palatio meo pernoctato, qui alienam conjugem contigerit.

Basilus Seleucus dicta consignans nobili oratione: Grave malum est, inquit, fornicatio, & omnino grave, & immortali inem.

immortali digna cruciatur. Sic enim mille contrahuntur noxae. Quare horror vos de hoc morbo liberetis, aut templorum adyta ne subeat. Nescitis, clamat Paulus, quoniam corpora vestra membra sunt Christi. Fugite fornicationem. Omne peccatum, quodcumque fecerit homo, extra corpus est, qui autem fornicatur, in corpus suum peccat. Fugite fornicationem.

CAPVT XXIV.

David penitentiam de peccatis agit.

Nathan ad Davidem a Deo mittitur ut medicus. Parabolam mittit ut ad penitentiam excitet. David suus efficitur iudex. Nathan beneficiarius Dei Davidi collata nocet. Ibid. v. 10. & 11. Ibid. v. 13. Peccatum agnoscit. & variis seipsum supplicis afficit.

QVANDO igitur David lethali vulnere non uno seipsum lauciat, Nathanem medicum Deus submisit, qui oleo & vino, imo & aceto vulnera curaret. Suaviter exorsus Nathan, ampullam olearii in affectas partes rorare iussit, mox eas aceto perficans dolores quidem excitavit, sed qui facerent penitentiam. Nathan parabolam usus & imagine: Duo, inquit, in urbe una erant a fortunis dissimillimi cives. Alter opulentus, greges ovium, & boum armenta habuit, pecuniis & pecore abundans. Tenuis vita alter, & sine censu oviculam aluit unicam, eamque ut filiam educavit, eadem cum liberis mensa, eodem pane, ex eadem patina & poculo. Dominentem hanc animantem paternam non minus quam ipsos liberos in sinu fovit. Cum autem adventor quidam peregrinus ad divitem diverfaretur, ille suis ovibus numerosissimis & bobus parcens, ut hospiti convivium strueret, unicam viri pauperis oviculam jugulavit, & inde caput cenae statuit suo diverfari. Quid tibi, rex optime, videtur de cive hoc tam opulento simul & iniquo? At rex David iracundia grandi exardescens: Quisquis hoc fecerit, exclamat, oves quatuor pro una reddat, & factum iniquissimum capite luat. Ad quem continuo Nathan: Tu es ille vir, inquit, te ipso iudice cadis. Et causam hanc omnem ad capite arcessens: Nonne, ait, beneficiis te Deus innumeris cumulavit & obruit? A pedo & petaso ad diadema & folium evexit, tot Saulis infidiis subduxit, & periculis tantis eruit, in domum opulentissimam deduxit, Israelis & Iuda regnum tradidit, paratus de re plura, meliora. Tu autem, mi rex, haec bene beneficii summo reddis? haec scelera in conspectu Dei patrare audes, adulterium & homicidium, aliaque illius vicinas culpas admittere non vereri? itane sciens in malum ris? Vxorem non tuam polluisti, Viriam Hethaem interfecisti, relictam ab illo viduam tibi conjugem accepisti. Sed parata sunt jam delinquenti virga; castigabit serius Pater exorbitantem filium. Caestis curiae decretum audi: Non recedet gladius de domo tua usque in sempiternum. Tu enim scisti abscondite, ego autem faciam verbum istud in conspectu omnis Israel, & in conspectu solis. Mox David in lugubres voces erumpens: Peccavi Domino, inquit. Nec distulit Nathan consistentem reum in spem bonam erigere: Dominus quoque transiit peccatum tuum, ait, non morieris. Veruntamen complures alia breviores poenae te sequentur. Filii tibi nasciturus brevi extinguetur. His auditis David, variis seipsum supplicis affecit, inedia, lacrymis, rigore strati: nam terrae indormuit, ut vel hac ratione parvulo servaret vitam, neque enim decretoriam Dei voluntatem intellexerat. At ubi post exactos his rigoribus septenos dies puerulus morte sublatus, rex lotus, unctus, in regem vestitus, ad arcae tabernaculum properavit, seque ad divinam voluntatem penitissime conformavit. Inde laetissimus ad prandium abiit. Cum id aliqui de familiaribus satrapis mirarentur, & quaerent. Quid hoc ritus aut moris? Cum infantulus etiamnum viveret, rex inedia se afflixit, in terra succubuit, lacrymis

A se proluit, nunc eo mortuo è terrâ surgit, & hilaris mensam accumbit? Ad illa rex: Propter infantem, inquit, dum adhuc viveret, jesi, ravi & sivi. Dicebam enim: Quis scit si forte donet eum mihi Dominus, & vivat infans? Nunc autem quia mortuus est, quare jeso? Nunquid poterò revocare eum? Ego nunc magis ad eum, ille vero non revertetur ad me. Dum hæc expendimus, tria nobis veniunt differenda. 1. Quomodo peccati gravitas, & sequentes peccatum poenae sint propositae. 2. Quam serid resipuerit rex David, & quae poenitentiae signa ediderit. 3. Quam integrè voluntati divinae se attemperarit.

Quod primum attinet, peccati gravitatem Nathan ita statuit ante animum, & ante oculos regis, ut excusationis nil profus inveniret. Vide, inquit, Nathan, ingrati animi crimen. Has rusticani viri filius, tuorum fratrum minimus, passirculus contemptus, & Deus te in regem extulit. Hunc benefactorem tuum sic ausus es offendere? Has illi gratias rependis? Et quoties Deus vitae tibi gratiam fecit, quoties Saulis unguibus haerebas capitis, morti proximus? tot tantisque periculis subduxit te Deus tuus, Servator tuus, hunc ipsum tu injuriis lacestis? Quot te victoris, quot beneficiis alius ornavit? itane tu respondes beneficiis? hunc eis honorem habes? Agnoscis utique Deum, locis omnibus praesentem, & tamen in illius oculis flagitia patrare gravissima reveritus non es. Quare contempsisti verbum Domini, ut faceres malum in conspectu ejus? Homicidium cum adulterio copulasti. Honestam feminam in scelere societatem traxisti. fidelem servum hac injuria dejectum insuper infamasti, insuper & necasti, incredibili totius regni, & omnium hostium offensione. Ergo peccatum non claudus comes sequetur supplicium. Et sicut tu in Viriam innocentem, ita Deus in te nocentem stringet gladium, qui non recedet de domo tua usque in sempiternum; bella tibi ex bellis orientur, aliquid quietis non tibi, sed filio tuo dabitur ad struendum templum. Tu conjugem alienam est unicam violasti; idem hoc tuo fiet gynaeceo: tollentur uxores tuae in oculis tuis. Absalon id audacissime fecit. Copiosissimum te probum, idque publicum insequetur. Tu enim scisti abscondite, ego autem faciam verbum istud in conspectu omnis Israel. Porro infantulus è toro non legitimo natus morietur.

Videte, quaeso, quam catharticis medicamentis soleat Deus illorum animum purgare, qui noxia intemperantia lethalem contraxere morbum. Haec poenae interrogantur peccatis, talibus piaculis luendae sunt noxae. Profecto David ad hoc usque tempus excors, & uxoriis blandimentis captus, decem mensibus, de respicientia nihil cogitavit, altum haest in sordibus, non quidem eadem repetens, sed nullam agens poenitentiam. Cum autem Deus hæc illi in os opprobriari juberet, tandem in semet descendit, reum & proclamavit, & Nathani se curandum subiecit his vocibus: Peccavi Domino. Hoc primum,

Alterum, Penitentia Davidis seria. Peccavi, ait. Virutum se prodit prima, peccati notitia. Nec peccasse tantum fatetur, sed Domino: E quibus verbis liquet ad peccati notitiam accessisse, verum de peccato dolorem. Est dolor, sed inutilis & imperfectus. Inutilis qui humana tantum spectat, & peccati damna, sed non aeterna considerat; jacturam famae, nominis, pecuniae, dignitatis, patriae, sanitatis, vitae, sed solum caduce. In Saule rege talis dolor. Peccavi, ait. Sed mox aliò abreptus, & malè regno suo metuens: Sed nunc, inquit, honora me coram senioribus populi mei, & coram Israel. Talis & in Antiocho rege fuerat dolor. Ingemiscebat ille tot à se mala Hierosolymis patrata, non ob nuntio

Tria expendenda. 1. Quomodo peccati gravitas, & sequentes peccatum poenae sint propositae. 2. Reg. 1. 12. 3. Ibid. v. 9. 4. Ibid. v. 12. 5. Ibid. v. 13. 6. Duplex dolor, inutilis, 1. Reg. 1. 15. v. 24 & 30. In Saule fuit dolor inutilis, sic & in Antiocho

